

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Decima. De Numero Universalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

ne animalitas non poterit prædicari de humanitate.

VIII.

Dices. Hæc prædicatio est formalis, albedo est color, sed tam albedo quam color sunt abstracta, ergo abstractum superius prædicatur de inferiori: color enim est quid superius ad albedinem. R. dist. mi. color est abstractum respectu colorati concedo mi. respectu albedinis nego minorem, nam cum non sit ultimatè abstractum respectu ipsius albedinis, habebit rationem concreti substantialis sicut animal respectu hominis, si autem color esset ultimatè abstractum, non posset de albedine prædicari, ut albedo est coloreitas. Paritas etiam de abstractis divinis ad humana non valet, quia hæc ut abstracta nullam habeat identitatem, divina verò licet abstrahantur à suis concretis ut Misericordia à misericorde, Justitia à justo &c. habent tamen rationem in qua identificentur & à qua non abstrahantur scilicet infinitatem ratione cuius etiam ut abstracta inter se semper identificantur.

IX.

Concretum abstractis superioris non potest prædicari de abstracto concreto inferioris.

Quæres. An Concretum abstracti superioris, possit prædicari de abstracto inferioris concreti, verbi gratià humanitas est animal, licet non possit dici humanitas est animalitas? R. negativè quia quoties prædicatum dicit aliquid quod non importatur à subiecto explicitè, vel implicitè, tunc nequit prædicatio esse vera: ut patet de anima aut corpore humano, de quibus non potest dici quod sit homo, licet homo concipiatur ut includens utrumque, sed animal includit aliquid quod non importatur explicitè, aut implicitè ab humanitate, includit enim supposititalitatem, aut aliud à quo abstrahit humanitas, nimirum illud, quod dicit homo supra humanitatem, ut omnes fateri necesse habent, ergo. Confirmatur, Quia verè humanitas ut sic est pars istius animalis, quòd de ipso prædicari potest: ergo illud animal nequit prædicari de animalitate, sicut nullum totum potest prædicari de parte sua in abstracto. Pro Complemento quæstionis collige secundas intentiones eodem modo posse prædicari de se invicem; ita scilicet: ut superiora de inferioribus possint prædicari in concreto, non in abstracto, nec unum abstractum superius de alio abstracto inferiori, unde verum est dicere quòd genus sit universale, non verò quòd sit universalitas, nec genereitas sit universalitas, patet à paritate rationis, nihil enim interest quantum ad hoc, quòd prædicata sint primæ vel secundæ intentionis, sed quòd concipiantur cum ordine & connexionem ad subiectum.

QUÆSTIO X.

De Numero Universalium.

I.

Communis Sententia Numerum universalium usq; ad quinarium extendit, nempe universale dividendo in genus, speciem, differentiam, proprium, & accidens. A qua sententia plurimi discesserunt: hinc etiam variæ ortæ sunt opiniones, Nam imprimis fuere nonnulli Græci antiqui, qui duo tantum universalia assignabant, & inter hæc ea præsertim, quæ prædicantur in quid: & hujus sententiæ fuit Dexippus in prædicamentis cap. 24. Boëthius, Averfa q. 8.

Variæ sententia.

sect. 16. sed quia universale definitur esse illud, quod prædicatur de pluribus, non dicendo in quid, & consequenter hoc non requisito frustra alia species verbi gratià præter genus & speciem, differentia, proprium & accidens, excluduntur; Alii e contra numerum non minuunt, sed augent: nam Joannes Major, Scoti discipulus sextum addidit, cuius etiam sententiæ fuit Cajetanus apponens pro sexta specie, individuum vagum; sed malè: tum quia quidam homo non est quid determinatum, tum quia omnibus aliis speciebus universalium potest addi *ly* *Omnis* non verò individuum vago, non enim benè dicitur: Omnis quidam homo, ergo individuum vagum universale esse non potest, Camerarius septem, de Raconis tract. I. de universal. octo universalium species statuit, an in hac materia communem Peripateticorum sim secutus sententiam, statim me declarabo

Interim Notandum primò;

in favorem communis sententiæ, Quòd universale ut sit universale, debet prædicari de suis inferioribus eodem genere prædicationis, ita videlicet: ut si de uno inferiori prædicatur in quid incompletè, de omnibus inferioribus sic prædicari debeat. Secundo; Illud quod est universale, debet esse ens prædicamentale: unde à ratione universalis excluduntur transcendentalia ut ens unum, verum, bonum &c. & hoc idè, quia Porphyrius egit de prædicabilibus in ordine ad prædicamenta. Tertiò; Universale debet esse ens realitèr completum, unde excluditur anima rationalis, materia prima, &c. non tamen differentia Metaphysicæ: quia esto sint incompletæ formalitèr, tamen sunt completæ realitèr: quia realitèr identificantur entibus completis. Quarto; Universale debet esse quid incomplexum, hinc excluditur definitio, & alia complexa. Quintò; Universale debet esse quid determinatum: unde excluditur individuum vagum, quæ omnia communis sententia (excepto ultimo) gratis supponit. Interim quoniam ad pleniorè quæstionis cognitionem requiri videtur scire quidnam nomine generis, speciei &c. intelligatur, quamvis de singulis speciatim infra fufius agam, idcirco

Notandum secundò; Genus semper debere esse in pluribus specie differentibus

& prædicari de pluribus specie differentibus in quale quid incompletè, sic prædicatur animal de homine, bove, &c. homo est animal, bos est animal, &c. speciem autem de pluribus debere prædicari solo numero differentibus in quid completè, ut Petrus est homo, Paulus est homo &c. Differentia autem semper debet prædicari in quale essentialè, ut Petrus est rationalis; Proprium in quale accidentale necessariò & convertibilitèr, ut homo est risibilis; Accidens quantum prædicabile, prædicari debet in quale accidentale contingenter, ut Petrus est albus, Paulus est doctus. His itaq; præmissis.

Dico I. Stando præcisè in rationibus plura possunt admitti universalia, quam quinq;. Ita præter Authores supra citatos, Averfa, Ballolus, in quod etiam ipse D. noster 3. d. 7. q. 1. §. Quarto videndum inclinare videtur, quæ pauci in typis proponunt, nonnulli tamen in suis defendunt manuscriptis. Probatur

II. Quomodo universale debet prædicari de inferioribus.

III. Genus semper debet prædicari in completè.

IV. Possunt admitti plura quam quinq; universalia.

Probatur igitur Concl. primò:

Albedo respectu hujus albi, & respectu hominis albi est universale, sed nullum ex quinque Porphyrianis, ergò stando præcisè in ratione plura admitti possunt universalia. Probatur ma. quia ipsi competit definitio universalis quòd sit unum aprum esse & prædicari de multis: probatur mi. Quia non est genus, nec species, utpotè cum non prædicetur in quid, nec differentia, nec proprium, nec accidens, ergò aliquid aliud distinctum.

Dices; Ad universale non sufficere ut

prædicetur de pluribus cum sui multiplicatione, sed etiam requiritur quòd sic debeat prædicari eodem genere prædicationis, quia nisi prædicetur eodem genere prædicationis, non scietur cujus universalis secundam intentionem fundabit. Sed contra Infito: Frustra & sine fundamento requiritur, quòd universale debeat prædicari eodem genere prædicationis, quia hoc non sufficit ex eo, quod hoc tanquam necessarium requirit torrens communis Porphyrianus: quia hoc non est impugnare conclusionem asserentem: stando præcisè in ratione plura admitti posse universalia; quia tunc stabitur auctoritati, & ut supra notabili primo dixi, gratis Authores allegatas condiciones tanquam necessarias requirunt. Deinde quando dicitur rationem conditionis asserendo quòd alioquin non scietur, ad quodnam universale spectaret, si non deberet eodem genere prædicationis prædicari, bene id dicitur, sed ego ex hinc infero eò quòd non possit assignari ullum universale nunc existens, ad quod talis prædicatio duceretur, quod divisio in quinque species non sit adæquata, sed posse addi plura universalia.

Probatur Conclusio secundò:

Homo verè prædicatur de Christo, dicendo, Christus est homo, sed nulla prædicatione ex quinque Porphyrianis, ergò divisio illa non est adæquata.

Probatur Conclusio tertio:

Animal respectu Petri & Pauli fundat aliquam secundam intentionem universalis, non generis, nec speciei, nec differentia, multò minus proprii & accidentis, ergò ultra quinque illas assignatas species plura universalia admitti debent stando præcisè in rationibus; major patet quia animal est prædicabile de Petro & Paulo; minor probatur, quia non est generis, utpotè cum genus debeat prædicari de pluribus specie differentibus; nec speciei, quia species debet prædicari de pluribus numero differentibus in quid completè, animal verò licet prædicetur de pluribus, nempe Petro & Paulo, non prædicatur tamen de eis in quid completè, sed incompletè; Quod autem non sit etiam differentia, proprium, vel accidens paritèr patet, quando quidem animal non prædicatur in quale de Petro & Paulo, differentia verò proprium & accidens debent prædicari in quale, ergò.

Dices; Animal prædicari de Petro &

Paulo veluti species, ergò. Sed contra species debet prædicari de pluribus solo numero differentibus, & quidem completè, animal autem non modo prædicatur incompletè de pluribus,

sed etiam prædicatur de illis plus numero differentibus, quia potest prædicari tam de Petro, quam de Xantho, qui non modò numero, sed etiam specie inter se differunt, adeoq; non poterit prædicari de illis veluti species, cum tamen bene de illis prædicetur & nullo ex quinque prædicabilibus, signum est quòd plura admitti possint & debeant.

Probatur Conclusio ultimò:

Idèò præcisè genus & species prædicabilis faciunt plura, & duo prædicabilia specie distincta, quia prædicatur de pluribus in quid, unum de pluribus specie distinctis, & alterum de pluribus numero distinctis, ergò differentia subalterna quæ prædicatur de pluribus specie distinctis in quale quid verbi gratia, sensitivum de homine & bruto, & differentia infima, quæ prædicatur tantum de pluribus solo numero differentibus in quale quid verbi gratia de Petro & Paulo facient duo distincta prædicabilia ab omnimoda paritate.

Dices; Non idèò præcisè genus & spe-

ciem facere duo prædicabilia specie distincta, quia unum prædicatur de pluribus specie differentibus, & alterum de pluribus numero differentibus, sed quia unum completè & alterum incompletè, Differentia verò infima, & differentia subalterna utraq; prædicatur incompletè scilicet per modum partis essentialis. Sed Contra 1. Ergò animal quando prædicatur de Petro & Paulo faciet universale distinctum à specie, quia prædicabitur de pluribus numero differentibus, non completè ut species, sed incompletè. Contra 2. Casu quo per impossibile species infima non prædicaretur completè, sed tantum incompletè, adhuc sufficientèr distingueretur à genere per hoc, quòd genus petat prædicari de pluribus specie distinctis, & species de pluribus solo numero distinctis, ergò à pari de facto sufficientèr distingueretur differentia subalterna à differentia infima, quia una prædicatur in quale quid de pluribus specie distinctis, altera in quale quid de pluribus solo numero distinctis.

Dico 2. Probabiliter quoq; in rationibus præ-

cisè stando desendi potest, non nisi quatuor esse prædicabilia. Ita Aversa & Torrión, quæ sententia probabilis etiam videtur Conimb. q. 7. universi art. 1. & probatur, omne quod prædicatur, vel prædicatur incompletè in quid, vel accidentalitèr; si accidentalitèr, vel in quale quid essentialitèr, & est differentia; vel in quale necessarium, & est proprium; vel in quale quid contingenter & est accidens: & sic non erunt nisi quatuor universalia prædicabilia, ergò stando præcisè rationibus pauciora admitti possunt: Prima pars majoris circa quam sola est difficultas. Probatur, Quia si non omne quod prædicatur in quid, prædicetur incompletè, esset species, sed hæc non est, ergò omne quod prædicatur in quid prædicatur incompletè; major est sententia communis: probatur minor, idèò animal non dicitur completè prædicari de homine, quia non dicit totam naturam hominis, sed homo non dicit etiam totam naturam Petri, ergò homo non prædicatur de Petro completè ma. patet, minor probatur. Quia homo non dicit diffe-

IX

X

XI

Postum est quatuor.

Q 3

differentiam individuantem, ergo etiam incompletè prædicabitur.

XII.

Dices. Ideò hominem completè prædicari, quia dicit totam naturam Socratis, verbi gratiã, non sic autem dicit totam eorum naturam animal, quod proinde incompletè prædicatur. Contra ergo eodem modo dici potest animal prædicari, quia dicit totam naturam communem hominis sibi immediatè subiecti. Hæ conclusiones sic propositæ facillè quidem defendi possunt, attamen ne totalitèr à communi declinem.

XIII.

Stando auctoritati & communis sunt quinque.

Dico 3. *Stando auctoritati, & communiori sententiæ, Universale bene dividitur, & adequatè in quinque præallegata membra, videlicet: in genus, speciem, differentiam, proprium, & accidens.* Hæc est communissima post Porphyrium. Probatur Conclusio, Quia tot sunt universalia quot sunt diversi modi universalitatis, & prædicabilitatis, sed modi diversi universalitatis & prædicabilitatis sunt tantum quinque, ergo etiam tantum quinque erunt universalia, prob. mi. Quia natura communis quæ universalis denominatur, vel est in multis essentialitèr, vel accidentalitèr, si essentialitèr, vel est tanquam tota essentia, & est species, quia species prædicatur in quid completè: vel non est tanquam tota essentia, sed tantum veluti pars essentia, & tunc, vel est tanquam pars contrahibilis, & sic est genus, vel tanquam pars formalis & contractiva, & sic est differentia, quæ respicit genus veluti formæ actus & determinans illud: si verò natura est in pluribus accidentalitèr, vel promanat ab essentia rei, & sic est proprium, vel provenit merè ab extrinseco, absq; necessaria connexionè & dependentia ab essentia, & sic est accidens: Consequentia principalis etiam patet, quia prædicari sequitur inesse, ergo tot modis aliquid prædicari poterit, quot modis aliquid inest, hinc quidquid prædicatur de pluribus, aut prædicatur in quid, vel in quale, si in quid, vel dicit totam essentiam, & sic est species: vel partem, & sic est genus, si prædicatur in quale, vel prædicatur in quale essentialitèr, & sic est differentia, vel in quale accidentalitèr, & hoc, vel necessariò, & sic est proprium, vel in quale accidentale contingentèr, & sic est accidens, ergo, Confirmatur Conclusio ex auctoritate Scoti dicentis quinque tantum esse universalia, subintelligit cum locutum fuisse de præcipuis speciebus secundum mentem Porphyrii, & communiorè antiquorum sententiam; alioquin esset expressè Scotus contra præteritas duas conclusiones, Et eum ex mente Porphyrii locutum fuisse, exinde patet, nam cum argumenta contra adequatam divisionem posuisset, subdit, *in contrarium est Porphyrius.* Sed in contra

XIV.

Non sunt plures naturæ quam quinque secundum modum essendi.

Arguitur 1. Omnes naturæ communes universales metaphysicè sunt specie distinctæ, & plures quam quinque, ergo divisio universalis in quinque species allegatas non est adequata. R. dist. ant. sunt specie distinctæ secundum modum existendi in pluribus nego ant. alio modo transeat ant. Itaq; licet naturæ communes secundum quod considerantur ut naturæ præcisè tales, vel tales, sint specie distinctæ primò intentionalitèr, non sunt tamen specie

distinctæ secundum modum, quo sunt naturæ aptæ existere in pluribus, nimirum tanquam tota essentia,

Instatur; Si res considerentur etiam secundum modum quo existunt in pluribus, adhuc plura debent admitti universalia quam quinque, ergo nulla solutio prob. ant. quia modus essendi rerum constituit decem prædicamenta, ergo adhuc debent plura admitti quam quinque. R. negando ant. cum ant. probationis, quia aliud & longè diversum est dicere modum essendi rerum constituere prædicamenta, aliud modum inexistenti, prior, prædicamenta constituit, posterior prædicabilia, quæ numero tantum quinque sunt; qui modus inexistenti non est quintuplex. Sed probando quod nec ex solo modo inexistenti possint desumi quinque prædicabilia

Urgetur. Ex 1. Top. cap. 12. Tot modis dicuntur unum oppositorum, quot reliquum, sed singularia quæ sunt opposita universalibus sunt infinita, ergo etiam universalia, ad hanc instantiam. R. cum Doctore ex Mastrio, sensum illius proportionis esse, Quot sunt significata unius oppositi, tot esse & alterius; Nam quot modis accipitur unum, tot modis accipitur & multum, quot modis accipitur idem, tot modis accipitur diversum genere, specie, numero, non verò est vera quantum ad numerum suppositorum, quia album & nigrum, iustus & iniustus sunt opposita, non est tamen necessè ut tot sint supposita nigredinis, quot albedinis, nec tot debere esse iustos quot iniustos.

Arguitur 2. Definitio est prædicabilis de pluribus, & non est aliquod ex assignatis quinque, ergo dantur plura prædicabilia quam quinque. R. dist. consequ. plura prædicabilia incomplexa nego consequentiam, complexa concedo consequ. In præsentem autem non est sermo nisi de prædicabilibus incomplexis, non verò complexis.

Instatur. Si sermo esset de prædicabilibus tantum in complexis, species non esset aliquod prædicabile, ergo non modò de incomplexis, verum etiam de complexis egisse Porphyrium dicendum est: probatur ant. Quia species est quid complexum constitutum ex genere & differentia. R. negando sequelam, ad probationem dico, speciem & definitionem continere quidem plura, sed non eodem fieri prædicationem, nam definitio explicitis terminis prædicat plura de aliquo, non verò sic species.

Arguitur 3. Omnibus illis rationibus quæ adductæ fuere pro probanda prima & secunda Conclusionè, quæ licet satis difficiles sint, si non problematicè, sed præcisè sententiam communem sequi vellet, ens sit solvere deberet.

Ad primam ergo dicendum esset, albedinem prout abstrahit ab hac numero albedine & homine albo, ad nullum universale, seu prædicabile directè reduci, sed tantum indirectè, ita videlicet, ut albedo quæ prædicatur de hac albedine reducatur ad speciem, prout verò prædicatur de homine, reducatur ad quin-

XV.

Argumentum secundum.

XVI.

Argumentum tertium.

XVII.

Argumentum quartum.

tum predicabile. & sic albedo ut sic non esset universale, quia non predicatur eodem genere predicacionis de suis inferioribus, nec juvat dicere illud non poni in definitione universalis, nam sufficit id omnes interpretes requirere, quorum authoritati proinde standum.

Ad secundum Resp. I. Predicacionem qua predicatur homo de Christo, spectare ad quintum predicabile; quia predicatur separabiliter & contingenter: sed quia obijci posset quod non posset ad illud spectare, quia quintum predicabile debet predicari in quale contingenter, qualiter homo non predicatur, hinc R. 2. Illud esse speciale predicabile & supernaturale, Porphyrius autem & communis loquitur de predicabilibus naturalibus.

Ad tertium fundam. R. Animal tunc quando predicatur de Petro & Paulo, non predicari tanquam speciem, ob rationes ibi assignatas, predicari tamen tanquam genus; Quod si dicas, genus debere predicari de pluribus specie differentibus, R. debere predicari de pluribus specie differentibus primario & essentialiter, ex hoc tamen non sequi quo minus predicetur secundario, & per accidens de inferioribus suarum specierum, si quidem constituit & est de essentia cujuslibet inferioris, unde quando predicatur animal de Petro & Paulo, non predicatur species, nec ullum aliud prater genus, non quidem primario, sed secundario. Imo ad genus non requiritur quod actu predicetur de pluribus specie differentibus, sed quod sit predicabile per quod non tollitur quia possit etiam predicari de individuis.

Ad quartum Resp. sicut ibi ad primam replicam responsum est, ad secundam dico, Communem sententiam non curare quid per possibile, vel impossibile esset, sed quid vere est. Deinde esto differentia subalterna de pluribus specie distinctis predicetur & infima de solo numero distinctis, quia tamen predicantur eodem genere predicacionis, non facient 2. universalis.

Ad fundamentum secundae Concl. R. Differentiam individuantem non esse de essentia Petri; Quod si dicas, illud quod essentialiter facit unum numero, est de essentia eius, sed differentia hoc facit, ergo. R. differentiam facere unum numero, tanquam conditionem sine qua non, & non tanquam partem essentialem.

QUESTIO XI.

An divisio universalis in quinque predicabilia sit univoca, & generis in species;

Hec questio potissimum procedit ex suppositione sententiae communis, nam si quis plura admitteret universalis ut supra posui, nec univocationem, nec etiam divisionem generis in species fateri deberet; Verum tamen nec etiam in ipsa communi sententia questio omnino caret difficultate, nam Albertus tract. 2. de predicabilibus cap. 9. universale ad quinque predicabilia esse analogum, quem sequuntur plures alii, ut Niger, Vallius & etiam ante eum tenebant Ammonius, Avicenna & Simplicius qui

insuper negarunt esse generis in species. Contra vero Scotus q. 8. universi. Scotista, Thomista & Recentiores plurimi tenent divisionem illam vere esse generis in species, quare cum Ratio Alberti parum me moveat, contra eandem.

Dico I. Universale bene predicatur univocè de omnibus illis quinque. Ita Scotus supra: Probatur, Quia tunc dicitur aliquid predicari de pluribus univocè, quando divisum secundum idem nomen, & eandem rationem principaliter per illud significatam predicatur de membris dividendis, sed hoc contingit in proposito, ergo. Probatur minor, quia quodlibet istorum est unum natum aptum dici & predicari de pluribus, sed per hoc definitur universale, ergo secundum idem nomen & eandem rationem predicatur universale de illis membris dividendis.

Dices cum Alberto. Universale prius contrahitur ad genus, & predicatur de eo, & per posterius predicatur de aliis, ergo non est univoca divisio. R. cum Scoto negando consequentiam, nam illud non obstat, Quia in omni genere est aliqua species, quae perfectius participat naturam genericam, quam alia, verbi gratia, homo perfectius participat naturam & rationem animalis, quam brutum, si tamen sermo sit de predicacione Logica, non vero participatione Metaphysica, tunc aequaliter participabit quodlibet illorum membrorum rationem universalis, scilicet esse predicabile de pluribus, Maffrius putat concedendam tamen esse aliquam analogiam, tum propter rationem datam, scilicet, quod genus magis participet & perfectius naturam universalis, tum quia prima duo predicantur in quid, posterora in quale, quae analogiam sapiunt, attamen haec analogia non est talis quae univocationem excludat.

Dico 2. Nullum datur universale Metaphysicum primo intentionaliter sumptum, quod esset genus ad omnia universalis Metaphysica. Videtur esse conformis Doctori q. 8: universi. & probatur, Quia nulla natura primo intentionaliter sumpta est communis univocè omnibus universalibus Metaphysicis, ergo ant. probatur. Nam si esset aliquod tale universale, esset ens ut sic: sed hoc non est, ergo, major patet, quia non est aliud assignabile; minor probatur, Nam ad rationem universalis requiritur, quod sit quid determinatum, ens autem ut sic, ad nullum est determinatum certum predicabile, ergo. Deinde sequeretur, Quod haecceitas esset universalis: quod probo, quia illud est universale, quod in se habet naturam universalem, ens esset tunc in haecceitate, ergo haecceitas est universalis.

Dico 3. Universale Logicum secundo intentionaliter sumptum, est genus ad quinque predicabilia. Hec est communis utriusque Scholae contra Boethium & Avicennam. Probatur, Quia universale ut sic predicatur de omnibus per modum generis, ergo; prob. ant. Quia de singulis verum est essentialiter dicere, quod possint predicari de pluribus, in quo tanquam in genere omnia conveniunt; & differunt specie in hoc, quod unum predicetur ut tota essentia, aliud ut

II. Universale bene predicatur de illis.

III.

IV. Nullum datur universale Metaphysicum quod esset genus.

V. universale Logicum est genus.

pars